

Я. Е. Кржевицький, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
Університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Коцупатрий М. М.,
канд. екон. наук, професор)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Вартість виробничих запасів суттєво впливає на стабільність діяльності підприємства. Кожне підприємство повинне мати необхідну кількість виробничих запасів для забезпечення безперервного виробництва.

Запаси — активи, які: утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності.

Запаси визнаються активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням та їх вартість може бути достовірно визначена.

Для цілей бухгалтерського обліку запаси включають:

— сировину, основні й допоміжні матеріали. Комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб;

— незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів. Незавершене виробництво на підприємствах, що виконують роботи та надають послуги, складається з витрат на виконання незакінчених робіт (послуг), щодо яких підприємством ще не визнано доходу;

— готову продукцію, що виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом;

— товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;

— малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року;

— поточні біологічні активи, якщо вони оцінюються за цим Положенням (стандартом), а також сільськогосподарська продукція і продукція лісового господарства після її первісного визнання.

За великої номенклатури виробничих запасів з метою організації їх раціонального обліку, якісного контролю, уникнення помилок в обліку і попередження фактів пересортиці, запаси поділяються на певні групи.

При розробці класифікатора виробничі запаси систематизуються за групами, підгрупами, видами або сортами. Кожній назві, марці, сорту, розміру присвоюється окремий номенклатурний номер (шифр).

Організація обліку виробничих запасів на складі (в коморі) повинна забезпечити облік їх наявності, надходження та вибуття.

Організація первинного обліку виробничих запасів починається з відбору форм первинних документів, затверджених Державним комітетом статистики України. Якщо окремі форми первинних документів не відповідають вимогам діяльності підприємства, то їх розробляють за індивідуальним порядком.

В обліку придбані або отримані виробничі запаси зараховуються на баланс за первісною вартістю. Залежно від каналів надходження виробничих запасів їх первісна вартість визначається за різними методиками.

Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням і надходження виробничих запасів, можуть обліковуватись на окремому субрахунку до рахунку 20 «Виробничі запаси» або на окремих аналітичних рахунках, що відкриваються до кожного субрахунку рахунку 20.

Основними методами обліку виробничих запасів є: кількісний, оперативно-бухгалтерський (сальдовий) і безкнижний.

При відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних затрат;
- ціни продажу.

Для всіх видів запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів.

Для правильного і своєчасного оформлення первинних документів з обліку руху виробничих запасів необхідно складати операграму.

Рахунок 20 «Виробничі запаси» призначено для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва.

За дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси» відображаються надходження запасів на підприємство, їх дооцінка, за кредитом — витрачання на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка тощо.

Рахунок 20 має такі субрахунки: 201 «Сировина й матеріали», 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби», 203 «Паливо», 204 «Тара й тарні матеріали», 205 «Будівельні матеріали», 206 «Матеріали, передані в переробку», 207 «Запасні частини», 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», 209 «Інші матеріали».

Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Запаси відображаються за чистою вартістю реалізації, якщо на дату балансу їх ціна знизилась, або вони зіпсовані, застаріли, або іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду.

Т. М. Купчишина, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Бондар М. І.,
канд. екон. наук, доцент)

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Основні засоби відіграють дуже важливу роль у діяльності усіх підприємств будь-якої форми власності, і тому питання обліку основних засобів і правильність його ведення, є дуже актуальним для усіх без винятку підприємств.

Будь-який об'єкт бухгалтерського обліку, в тому числі основні засоби, придбаний підприємством, має бути відображений в обліку. Проте перш ніж перейти до безпосереднього обліку, потрібно визначити етапи визнання, класифікації та первісної оцінки.